

Še to-le dopisniku R. v „reformi“ za premislit.

Da duhovništvo nespametno ravna, ko se za konkordat poganja, skuša dopisnik se sledečimi razlogi spričati: 1. je zvedel celo od marsikterega častitega (??) duhovnika, da je treba duhovsko vlado (hierarhijo) od glave do nog očediti. — Mi odvrčamo dopisniku R., da naj skuša naj preje svoje vredne prijatelje duhovskega stanu pregovoriti, da začno čedenje precej sami pri sebi. Sv. cerkev ima sama v sebi moč, posvečevati svoje vernike, in naj bolj skrbi zato, da so jeni služabniki močje po volji božji. Kdor je tedaj pravične volje, naj začne sam pri sebi čedenje, našel bo obilne pomoči v zakladu sv. cerkve, ktereга konkordat ni raznesel, marveč lepo še zavaroval: komur pa zato mar ni, ampak le hoče da se duhovska vlada od glave do nog očedi, dela po načinu krivovercev vseh časov, ki so tudi s tem izgovorom svojo lastno napako zakrivali, ker niso ne iz daleka umeli, kaj da je prav za prav cerkev.

2. Omenja razmero med škofom in nižjo duhovščino, češ da pač nimajo duhovniki vzroka potegovati se za cerkveno pogodbo. — Čudežna logika to! Ali je mar škof cerkev? Ali se glavne pravice cerkvene cenijo po tem ali onem škofu? — Sicer pa bi radi vedeli: kdo je naprosil dopisnika R., da se vede kot odvetnik nižje duhovščine? — Kar je vrlih vojakov, ti stoje vsi pogumno v bojni vrsti, kadar sovražnik pritiska; kateri bi se tedaj še krmežil zaradi osebnih vzrokov, temu bi se po pravici reklo, da je prav slepava duša. Razumite? Za stvar gre, a ne za osebe!

3. Dopisnik R. se spenja se više, ter kaže slovenski duhovščini proti jugu, kjer je neki narod, ki je nedavno še tako silno pobožen (bigott) in ves vnet kat. duha bil, zdaj pa brez konkordata, brez samostanov, brez samstva (celibata) biva. — S tem cika dopisnik R. menda na Italijansko, češ da utegne tudi pri nas skoro tako biti. — Mogoče, ako namreč obveljajo slobodušne cerkvene naredbe, ki jih novi cerkveni očetje v bečkem državnem zboru kujejo! Pa če se tudi vse to zares izpelje, naj bode dopisnik R. uverjen, da duhovščina nikdar samstva zatajila ne bo, kakor je tudi laž, da bi ga italijanska duhovščina bila zavrgla, razun če dopisnik v mislih ima enega ali drugega Judeža, ki je pozabil svoje svete dolžnosti. Samstvo je pglavitna postava kat. duhovništva, ktere ne more odpraviti nijedna oblast na svetu. Gotovo ga pa ni poštenega Avstrijanca, ki bi si želel onega stanja, kakoršno je že več let sem na Italijanskem. Naj navedemo tukaj na kratko popis italijanskega raja, kakor ga je podal v francoskem starešinstvu baron Dupin po pismu, ki mu ga je pisal na Italijanskem bivajoč njegov prijatelj. „Nič bi se sedaj Italijanom bolj ne prikupilo, — pravi franc. politikar — kakor da bi kralj državne poslance (kakoršni so sedanjji) domu odpravil in nekoliko let sam vladal. Toda Viktor Emanuel se tega ne upa. Velika armada se pripravlja . . . čemu, to bode prihodnost pokazala. Govori v državnem zboru bodo raznesli iskro, ki bode vnela veliki požar na jugu, posebno pa v severni strani, v Piemonteskem; kajti naj bolj nevarno italijanski edinosti je mesto Turin, kder se nekđaj toliko priljubljeni kralj očitno zasramuje. Vsi časopisi govore o razrušenju edine Italije . . . V denarstveni zadevi ne čaka Italije druga, kakor da pride na kant, akoravno je posilama pograbila cerkveno premoženje . . . Italijanska vlada ni v stanu, drhali po ulicah in Garibaldincev v zboru brzdati. Sovraštvo je zavzelo vsa srca. Ni več spoštovanja do kralja; duhovstvo se zasramuje in narod se spriduje (demoralizira). Kar je povsod po Italijanskem čuti, da se v teh-le besedah dopovedati: „Vse je nezadovoljno, nihčér ne zaupa, da bodo stvari, ki so zdaj na dnevnem redu, obstanek imele.“ Taka je blizo na Italijanskem; in zakaj? Prav zato, ker se sv. cerkev z nogami tepta, naj svetejše reči očitno in brez kazni zasramujejo, s kratka: ker prekucija zvonec nosi! — Takošno stanje mora tudi pri nas nastati, ako svoboduhi se svojimi nameni zmagajo. In k temu bi še duhovščina pripomagala z tem, da zdaj lepo molči!

4. Posebno polzko pot je pa dopisnik R. nastopil, ko kaže slov. duhovščini na grško-slovansko, t. j. na razkolniško cerkev, ki sega noter do slovenskih mej. Stvar sicer zamolčuje, pa lahko jo vsak pogodi, namreč: da utegnejo tudi nad Slovence skušnjave priti od razkolnikov. Da Slovenci niso tako trepasti, ampak se dajo vneti novim idejam (mislim), spričuje dopisnik s tem, da so tudi za čas luteranskih homatij z duhovščino vred pristopali k luteranstvu; toraj — no, no, — utegne tudi v prihodnjič kaj takega se zgoditi?

Dopisnik R. je bral, kakor se mu vidi, tudi cerkvene dogodivščine nekaj; samo dve reči je spregledal: prvič, da so izmed duhovnikov tedaj le nekteri odpadniki bili, ki so dakako grozoviten izgled s tem dali prostim ljudem, kakor volk vselej neusmiljeno trga; drugič da so posebno nemški grajšaki pritiskali na svoje podložne, ter je marsikdo prišel med Lutrovce ravno tako, kakor sedaj se svojim podpisom na prošnje soper konkordat, o ktereј stvari toliko razumi, kakor mi vsi o mesečnih prebivavcih. — Ali, dragi gospodine R., časi so se od 16. stoletja sem jako spremenili! Posebno od kar je sv. cerkev vsled konkordata bolj svobodna postala, ter so začeli v resnici cerkev vladati apostolski nasledniki, a ne svetno činovništvo (birokracija): od tega časa, recite kar hočete, je tudi duhovščina v povsem drugem, namreč katoliškem duhu izrejena, ter se je izcimilo po boljšem načinu šolskem versko prepričanje; in tudi slovenski narod ne tava več v oneј temoti, kakor pred 300 leti, ampak že prav dobro ve, da vera ni kakor oblačilo, ki se po okoliščinah preminja. Slovencev toraj, akoravno nesrečne kristijane v razkolništvu za svoje ednokrvene brate spoznajo in ljubijo vendar jih verska zmota z oženjenimi popi vred omamila ne bo. — Naša politika je ista, kakoršno zastopa slavni, prevzvišeni škof Strossmajer: Bližati se na književnem polju vsem Slovanom na jugu, in — v Boga zaupamo, da na tem potu po priprošnji sv. Cirila in Metoda prežalostnemu razkolništvu glavo steremo! Katoliška cerkev premaguje vse zmote!

5. Slednjič straši dopisnik R. duhovništvo slovensko s tem, da izgubimo potezaje se za cerkvene pravice simpatijo pri — Nemcih, s kterimi moramo vendar v ljubem miru živeti; še bolj pa pri Slovanih! — Ali ni to ono ravnilo: da se mora z volkovi tuliti! Ker nemški svoboduhi katol. cerkev sovražijo, zasramujejo, toraj bi morali — po Rovih mislih — tudi mi Slovenci tako delati, samo da nam nemški ali nemškutarski bratci porečejo: pravo — Slovenci plešejo tudi z nami! Ali skušnja nas uči, da si od večine vsaj Štajerskih Nemcev nikakoršnega priznanja narodnih pravic nadjati nimamo; Graški deželni zbor bi moral vse druge strune napeti, preden nam bo mar za simpatijo Nemcev, in tudi v tem primerljeju nikoli vere in udanosti do sv. cerkve žrtvovali ne bomo kot plačilo za nemške simpatije! Kar pa Slovane zadeva, se prav ponašamo ž njih vedenjem v cerkvenih zadevah in bi le bilo želiti, ko bi tudi Štajarski Slovenci tako sijajno in pogumno bili pokazali svoje versko prepričanje, kakor bratje Kranjci in posebno Čehi, ki so sicer tudi izvrstniški politikarji, kakor dopisnik R., ter dobro vedo, da sedanji vihar soper cerkev je posledek dualizma, in dualizem sam je posledek in sad nemške hegemonije takraj Litave.

Predolgo smo se mudili z dopisom, ktereга gotovo nijeden naših narodnih veljakov podpisal ne bo, posebno pa nijeden tistih, kterih slavna imena z R—om počenjajo. Je li morebiti „Reform“- in dopisnik, podpisaje se s pismenko R kukavico posnemal, ki daje tudi drugim ticam svoja jajca izvaliti? Dr. Ulaga.

Dopisi.

Iz Maribora 10. t. m. je okrajno zastopništvo imelo sejo, pri kateri je med drugim tudi soglasno sklenole, naj se napravi prošnja do gosposko zbornice, da se naj odpravi konkordat in loči šola od cerkve. — Če ta sklep ne bo osrečil celega okraja, kaj pa ga te bo? — Nadalje se je v tej seji tudi sklenole, da se za prihodnjo mariborsko trso- in